

Jaroslav Dušek: Celý trik, jak vyčerpat lidi je v tom, zaplavit je ohromným množstvím často protichůdných informací (Rozhovor)

- CZ24 News | 1. ledna 2023

ČESKO: Asi bychom těžko našli u nás, nebo kdekoliv na světě, člověka, který by nechtěl žít jen v neutuchajícím životním klidu, psychické pohodě, radovat se ze života, být veselý, šťastný. Asi každý by takový chtěl být, bez ohledu na věk, zaměstnání nebo zemi, kde bydlí. Tak proč takový nejsme? Většina lidí by na takovou otázku pravděpodobně odpověděla, že to zkrátka nejde, nemáme na to čas, nic nestíháme, natož přemýšlení nad tím, zda jsme opravdu spokojeni a šťastni v tom, jak žijeme. Toto udýchané přesvědčení nám ale občas narušují lidé, kteří vykazují znaky toho, že to dokázali, nebo že jsou aspoň na cestě. A kdy jindy než na začátku roku se podělit o recept či mapu, kudy a jak kráčet, abychom byli klidní, smířliví, šťastní, láskyplní. Zkrátka lidé, kteří ví, proč tady jsou a kam mají namířeno. Na začátku roku jsem moc ráda, že si můžu o těchto tématech povídat s člověkem, který na této cestě je už dlouho, a kráčí mnohdy, zdá se, opuštěn, ale radí se za ním stále více lidí, kteří ho chtějí následovat: Herec, improvizátor a spokojený člověk Jaroslav Dušek.

Martina: Jarku, Jardo, buď vítán.

Jaroslav Dušek: Klidně mi říkej Jarku. Dobrý den. Já ti budu říkat Emílie, třeba. Ahoj Martino. Jarku, Jarko, Jardo, Járo, Jaroušku. Mně se líbí jméno Jaroslav, že má hodně variant, a vždycky se mi líbilo, že mi různí lidé říkali různě. Já nemám žádnou preferenci na nějaký tvar tohoto jména. Občas mě zaujme, že jsou lidé, kteří si zkazí náladu už jenom tím, že jim někdo neřekne podle jejich představy. Hodně křehké je to u Janů a Honzů, protože někteří Janové jsou Honzové, i se tak představují. Dokonce je mám v mobilu zapsané jako Honza, protože oni sami o sobě tak mluví, a někteří Janové jsou prostě Janové.

Martina: Nebo Jendové.

Jaroslav Dušek: Jendové, ale tolerují Honzu, a někteří ho netolerují, a jsou třeba i nedůtklivý, nebo se zlobí. Zjistil jsem, že velmi křehké to mají Pavly a Pavlínky, tam je nejostřejší předěl, jaký jsem zatím zaznamenal. Jednu jsem své známé Pavlíně, Pavlínce Fechterové, vynikající osoba, jen tak řekl: „Pavlo, prosím tě...“, a ona: „Cože?“ A já: „No, počkej, já jsem spletl jméno?“ A ona: „Já nejsem žádná Pavla. Já jsem Pavlína.“ A já říkám: „Já myslel, že je to totéž.“ „No tak to ses tedy zbláznil.“ A udělal jsem si malý sociologický průzkum a zjistil jsem, že Pavly a Pavlínky jsou speciálně háklivé na to, že se to prohodí. Prostě jsem tím chtěl říct, že si člověk může zkazit náladu čímkoliv, a protože někdy lpí na tom, jak se mu má říkat.

Martina: Já jsem se vlastně přeřekla. Řekla jsem ti Jarku, protože ti normálně říkám Jaroušku, ale nemám ráda, kdy se zdvojnásobí jméno používají v éteru, když spolu mluví lidé a říkají si takovými těmi ...

Jaroslav Dušek: Martinko...

Martina: Simčo a podobně. To ne. Takže proto jsem chtěla říct Jaroslave, a vyšlo mi z toho Jarek.

Jaroslav Dušek: To nevadí. Vynechala si z Jarouška „-ouš-“.

Spoustu věcí už moc nesleduji, protože celý trik, jak vyčerpát lidi, je v tom zaplavit je ohromným množstvím často protichůdných informací. Toltéci tento stav mysli nazývají mitote, což je zmatek, chaos.

Martina: Tak to je. Jaroslave, jsem ráda, že jsi tady, protože si s tebou chci na začátku roku povídat o tom, co si počít. Co si s tím rokem počít? V tom uplynulém roce se kolem nás děly a dějí věci v našich dosavadních životech většinou nevídané. Jak se v těch všech věcech, novinkách, které tady sice už byly, ale nepamatujeme je, orientuješ ty?

Jaroslav Dušek: A co všechno myslíš? Protože já to trochu jakoby vypouštím. Přiznám se, že spoustu věcí už nesleduji nějak pečlivě, protože mi přišlo, že celý trik toho, jak vyčerpát lidi, je opravdu je zaplavit ohromným množstvím pokud možno protichůdných, nebo rozmanitých, navzájem si protirečících informací. Toltéci tento stav mysli označují slovem mitote. Mitote znamená zmatek, chaos, změť. A také to může znamenat pokřik trhovců na trhu, kteří tě lákají, aby sis koupila jejich zboží. Takže přijdeš na tržiště někde v Káhiře, a teď tam na tebe křičí, a chytají tě za ruce, a každý ten člověk chce, abys koupila jeho věc. A vzniká mitote, chaos. To znamená mnoho podnětů z různých stran, které ti všechny chtějí říct, že ony jsou ty nejlepší, nebo nejpravější, pro tebe nejprínosnější. A když je podnětů opravdu hodně, tak se mi zdá, že naše bytost je vytvořená tak, že... Já to prostě neumím všechno vnímat. Neumím to všechno registrovat a zpracovávat. A tak jsem postupně zjistil, že to vypouštím.

Takže já už nesleduji, nakolik je zrovna zastropovaná elektřina, a jak, a kdo ji stropuje. Kde je nový předpis Evropské unie, nebo jednotlivých národních států. Už nesleduji vyjádření ČEZu, o kterém vím, že vždycky poté, kdy ohlásí rekordní zisky, vzápětí ohlásí zdražení elektřiny. Mně připadá, že si to protirečí. A postupně jsem dospěl k tomu, že už to všechno zřejmě opravdu řídí nějaká inteligence, možná Aladin, nebo někdo takový tajemný z pohádek.

Připodobním to k předpovědi počasí. Předpověď počasí je zábavná záležitost, kterou občas sleduji, protože se třeba chystám do Chorvatska, tak se tam dívám, a zjistil jsem, že jestli někdy předpověď počasí nevycházela téměř na sto procent, tak je to teď, poslední dobou. Ještě za starých časů se něco předpovědělo, a plus mínus se to odehrávalo. Teď se děje to, že všechno předpovídá počítač. Dřív to dělali lidi, kteří dostali, nasbírali informace, a meteorolog podle nějakých knih usoudil, podíval se do minulých let ...

Martina: Tlakové níže, výše...

Jaroslav Dušek: Přesně. On podle své zkušenosti, intuice a informací předpovídal plus mínus nějaké počasí, a ono to tak nějak vycházelo. Dneska informace shrabují obrovské počítače, myslím, že jsou dvě centra na planetě, kde se počasí jako koncentruje, všechny informace z celé planety, a tam z toho počítač vyplivne, nějak spočítá, udělá nějaký odhad, a teď to napočítá pro příští dny. Takže tomu počítači je celkem jedno, že ti předpoví na příští týden jeden den plus dvacet stupňů, a na další den předpoví nula stupňů. Jemu je to fuk. Meteorolog by se asi zamyslel, jestli je to normální, že by jeden den předpovídal takový obrovský teplotní rozdíl následujícího dne. Počítači je to jedno. On dostane informace, a tak to vyplivne.

Martina: A to víš jistě, že se to takhle dělá?

Jaroslav Dušek: To mi vysvětloval syn.

Martina: Aha. Protože když chci vědět, jak bude, tak jdu takzvaně na Nory, a nejsem sama, a ti to mají přesnější.

Jaroslav Dušek: Přesnější to mají, ale když se na to podíváš, když se díváš na předpověď každý den, třeba na příští tři týdny, tak můžeš sledovat úplně nádherně: Vichřice se mění na 0 rychlost větru. Prostě tyto údaje jsou tak diametrálně odlišné den za dnem, že je evidentní, že počítač prostě dostane nějaké podněty, on to nějak schroustne, a něco z toho vyplivne. A mám dojem, že takhle více méně už někdo začíná řídit světovou ekonomiku, a všechny tyto události. Že to někdo vychroustne, a najednou udělá „bum“. Řekněme elektromobily: Všichni v nich musí jezdit, protože to je... A v tu chvíli, kdy ti to někdo řekne, tak si rovnou položíš první otázku: „A kde se vezme do těch elektromobilů elektrina? A unese to stávající síť, která už sotva unese to, co se děje teď, když se zapnou v létě všechny klimatizace?“

Elektromobily, nebo nulová uhlíková stopa - tyto nápady jsou úplně mimo život. Jak to někdo může vůbec vypustit z pusy?

Martina: A logicky musíme dojít k tomu, že to nejde, že bychom museli postavit několik nových atomových elektráren.

Jaroslav Dušek: Přesně tak. A to by normální člověk hned věděl. Ale ten „někdo“, počítač, tomu je to jedno. Ten prostě někde vyřeší, že teďka bude ta... Nebo mu někdo zadá úkol: „Tohle tam dej.“ On tam frkne třeba elektromobily, nebo nějakou nulovou uhlíkovou stopu, nebo nevím co. A ty máš pocit, že tyto nápady jsou úplně mimo život, takže si říkáš: „No dobře, ale kdo tohle to... Jak to někdo může vůbec vypustit z pusy?“

Martina: Ale ono jim to prochází. Tak mi řekni, jak to, že my to vidíme? Kdybychom to neviděli, tak je nám hezky.

Jaroslav Dušek: Ale ono se právě nic neděje, chápeš? Tam je dobré si všimnout toho, a to jsem chtěl doříct, že vedle toho je nějaké počasí... Před pár lety nám řekli: „Musíte prodat dieselová auta, protože to vůbec nejde, to je všechno podvod, a vůbec to nemá správné hodnoty. Kupte si benzínová auta.“ Pak zase se ukázalo, že se pořád jezdí v dieselových. Teď vykřikli, že všichni budou mít elektromobily, tak tady zase píší, že to asi nepůjde. A já jsem si říkal, já si už nevšímám těchto jednotlivých výronů nějakého počítače – nebo koho, kdo to vymýšlí – a jenom sleduji, co se vlastně děje doopravdy. Říkám schválně jakoby „doopravdy“, protože iluzivnost tohoto světa je ohromná, a prostor pro to je čím dál tím patrnější, aspoň pro mě.

Pro mě je čím dál tím evidentnější, že se nepohybujeme v tak zvané objektivní realitě, která by byla pro všechny stejná a byla by nějak závazná. A že najednou objeví holuba, kterého sto let nikdo neviděl. Teď zrovna psali, že od roku 1882 nikdo neviděl nějakého holuba horského, nebo jak se jmenuje, a bác ho, je tady. Objevují se druhy, o kterých se říkalo, že vyhynuly, a najednou nevyhynuly. Někde se jako...

Martina: Mě teď napadlo, že máš asi pravdu, protože blbounů nezapných je, jako kdyby je shazovali z vrtulníku.

Jaroslav Dušek: Ano, přibývají. A tím pádem jsem si pro sebe vytvořil, že jdu vysloveně jenom nějakou intuicí. Mně chodí spousta podnětů, mnoho lidí mi posílá různé podnětné e-maily. Celá naše realita je jakoby založena na tom, že si myslíme, že něco objektivního existuje, ale ve chvíli... Zároveň v tuto chvíli tady my dva sedíme, jsou zatažené závěsy, a my celkem nevíme, co je venku. A je nepravděpodobné, že když půjdeme ven, že vylezeme třeba v New Yorku, nebo v Kataru na mistrovství uprostřed stadionu. Asi se to nestane. Asi vylezeme tady v Jemnické ulici, a budeme tam, kde jsme byli. Ale někdy se lidem stane – a stalo se mi to také – stalo se mi, že jsem měl dojem, že jsme se zbláznili, když jsem šel navštívit jednoho známého, a šel jsem do toho domu, jako vždycky, a zjistil jsem, že jejich jméno není na zvonku. A já jsem znejistěl a řekl si: „Asi jsem si spletl dům.“ Tak jsem

oběhl pár domů, a opravdu ne, nikde to jméno nebylo. Tak si představ, že jsem šel znovu, normálně jsem se vrátil, a řekl si: „Nic, to je nějaká chyba v matrixu. Jdu znovu.“ A šel jsem znovu, a zase tam to jméno nebylo.“ Já si potom říkal, že to není možné. Tak jsem těm lidem telefonoval, a já jsem si spletl ulici, prohodil jsem, myslím, Štěpánskou a Vodičkovu, a ono to tam bylo podobné, podobné domy – vypadá to podobně. Takže někdy se může stát zvláštní moment toho, kdy se přepočítávání reality nějak trošku změní, a ty pochopíš, že jsi v nějakém projektu s výmysly. Protože ty máš dojem, že jsi ve správné ulici u správného domu, ale ono to tak není. Ona ta správná ulice je o jednu vedle.

Martina: Teď jsi mi to vysvětlil: Projekt tvé mysli. To, co se ti stalo, je poměrně racionálně vysvětlitelné. Prostě sis spletl ulici.

Jaroslav Dušek: Ano, je to vysvětlitelné, ale ne v té míře, že ty si do poslední chvíle neustále a pořád myslíš, že jsi na správném místě. Domy jsou podobné, všechno sedí, a ty máš den, že se stalo něco divného. A pak zjistíš, že jsi jen prohodila ulici. Jenomže tenhle projekt myslí nás často prohazuje zejména tam, kde se třeba zabýváme něčím, jako je minulost, paměti, tím, co bylo včera, především, před rokem, před deseti lety, před patnácti, a tam už se mnohdy děje, že už jsme úplně v projektu myslí. Existuje paní, psychologka, která dělala průzkum lidské paměti, docela celoživotně, a dospěla k tomu, že si nikdo nic vlastně nepamatuje.

Když je někdo paranoidní, tak mu nepomůžeš tím, že mu vysvětluješ, že je paranoidní. On všude vidí třeba bytosti, které ho sledují a dotírají na něj. Jednou z terapeutických možností je: „Všimněte si, že na vás nemůžou. Chodí kolem vás, ale nic vám neudělají.“

Martina: Pravdou je, že pro historika jsou nejvíce pochybným pramenem a zdrojem pamětníci, protože když na jednu událost sebereme pět pamětníků, tak ji každý popíše úplně jinak.

Jaroslav Dušek: Já jsem tehdy psal práci, když jsem ještě studoval divadelní a filmovou vědu, o návštěvě na Divadle národů v Paříži, kde v roce 1956, myslím, proběhl nějaký incident. V hledišti bouchla bomba, nebo něco, malá bombička, nebo nějaká dýmovnice – a já jsem ještě potkal pamětníky, František Filipovský, Soběslav Sejk, Antonín Jedlička, Vlasta Fabiánová, teď nevím, jestli jsem ještě někoho nezapomněl. A já jsem tyto pamětníky jako student divadelní vědy obcházel, a vyptával jsem se jich, jak to tam bylo. Znal jsem to samozřejmě z tisku, měl jsem načteny nějaké popisy této události, a nejdojemnější byla paní Fabiánová, která mi poskytla rozhovor, a když jsme si sedli, tak řekla: „Vy nemáte magnetofon?“ A já říkám „Nemám, já si to jen zapisuji.“ A ona „Aha.“. A teď už jsem věděl, že úplně nesplňuji její projekt myslí o mladém novináři, a ona mi začala líčit úplné nesmysly. Padaly sloupy a strop, a velmi dramaticky to líčila, a já jsem byl student, tak jsem jí nemohl říkat: „Počkejte, vždyť já už jsem mluvil s pěti lidmi. Vy mi tady říkáte úplné nesmysly.“. Tak jsem to vyslechl a pochopil jsem, že ona žije v této verzi. Stejně jako u Junga: Paní, která žila na Měsíci, pacientka, a redaktor se potom Junga ptal: „Takže ta paní si myslela, že žije na Měsíci?“ a Jung řekl „Ne, ona žije na Měsíci.“ To musíte pochopit, člověk, když je někdo třeba paranoidní, tak mu nepomůžeš tím, že mu vysvětluješ, že je paranoidní. To pro něj není žádné vysvětlení.

Martina: Ty musíš jít za ním.

Jaroslav Dušek: Ne, tam jsou rozmanité možnosti, a jedna z nich je, že mu třeba řekneš: „Všimněte si, že oni na vás nemůžou.“ Protože on všude vidí určité typy lidí, kteří ho třeba sledují a nějakým způsobem na něj dotírají. A jedna z terapeutických možností je: „Všimněte si, že oni na vás nemůžou. Chodí kolem vás, ale nic vám neudělají.“

Martina: Ve slavném filmu Čistá duše ho vlastně léčili tím, že mu řekli, že jeho představy nestárnou.

Jaroslav Dušek: No, on na to přišel sám.

Martina: Taky, ano. Jaroslave, myslím, že teď nás někdo poslouchá a říká si: „Dušku, neštví mě. Já taky nechci žít v této realitě, ale dotírá to na mě odevšad. Všechno mi zdražili, o práci jsem přišel za covidu, mluví se, že půjdeme do války, jako když se mluví o tom, že půjdeme do kina. A já nevím, co s tím, a nevím, jak si tuto realitu – kterou považuji za realitu, protože se to děje mně i všem, se kterými se o tom bavím – nepřipouštět? Jak z ní vybruslit?“

Jaroslav Dušek: Klidně ti to řeknu. Já jsem dělal Duši K, můžeš se na ni podívat, s paní doktorkou, to je veterinářka, Danielou Královou, a myslím, že podívat se na tuto Duši K může být pro mnoho lidí opravdu šokující. Protože tam je paní veterinářka, malinká, drobná osoba, hezká, vypadá spíše jako lesní bytost, nebo bytost pohádková. A teď si tam povídáš s paní, která napsala knížku o duši lesa, velmi hezkou, napsala ji na základě svých zkušeností, a přepsal do příběhu malé holčičky. A teď si představ, že tady v tuhle chvíli, v 21. století, žije paní, která chodí do lesa a má tu trpělivost, že zahlédne liščí ocásek, bílý liščí ocásek, objeví noru, kde lišky jsou. A chodí tam koukat, jestli tam ty lišky neuvidí, a nechává jim tam vždy nějakou dobrůtku. A pak si všimne, že dobrůtky mizí, ale lišky po dlouhou dobu nevidí. Pak konečně, jednoho dne se jí poštěstí, že jeden lišáček vystrčí hlavu z nory, začenichá, ucítí člověka a uteče. A postupně ti tři lišáci, bratři, tři kluci, se s ní normálně skamarádí, a začnou chodit za ní. Takže ona chodí po lese, lišáci si ji najdou a chodí s ní. A ti tři lišáci jí ukazují v lese různé věci. A pak zažije věc, která už je úplně krajní pro představu našeho člověka, zachváceného zprávami o válce: Je bouřka, začne pršet a ti tři lišáci zaběhnou do své jeskyňky. Ona zůstane venku, a lišáček k ní přiběhne, dvakrát se u ní zatočí, a pozve ji do jeskyňky. A ona vlez do doupěte lišek, a je tam s liškami, je schovaná v jeskyňce se třemi vzrůstajícími lišáky. Teď tam sedí a zjistí, že z další nory vykukne jejich maminka a dají si spolu takový pohled do očí – maminka se jen tak koukne, kdo to je, a s kým to ti její kluci kamarádí, a v tu chvíli už ona zjistí, že na ní jsou blechy.

Když už mám dojem, že se mi někdo zakusuje do ruky, nebo mě chce přidusit, tak zůstávám v klidu, a jenom mu sděluji: To je omyl. Ty sis mě s někým spletl. Já nejsem tvůj nepřítel.

Martina: To jsem právě chtěla říct, ale nechtěla jsem to kazit.

Jaroslav Dušek: No počkej. Ony ji začnou kousat, ona se tam svléká do naha, aby se těch blech zbavila, a ti tři lišáci jí okamžitě zahrabávají svršky, takže mají strašnou zábavu z toho, jak pak hledá svůj oděv, je nahá, v lese. Co by to asi bylo pro nějaké lidi za sousto. A teď tito lišáci, představ si to, že ti vyprávím realitu, teď ti nevyprávím pohádku.

Martina: Já vím, ale zní to v této době neuvěřitelně.

Jaroslav Dušek: Ale počkej, ještě to nekončí. Tito tři lišáci ji pozvou k jezevcům, a ona jde navštívit jezevce. A jezevci, co jsem se dozvěděl, žijí po mnoho generací na jednom místě, na rozdíl od lišek, ty se stěhují, ale jezevci budují takzvaný jezevčí hrad. A to je třeba pět pater nad sebou, různé chodby, průduchy, a ona leze k jezevcům do jezevčího hradu, a oni ji nevyhánějí, protože ji pozvali lišáci. Vrchol tedy je, když si ji najde divoký vlk. Byla s výpravou na Altaji s nějakými lidmi na koních, a k ní se připojil půlroční vlk, prostě se k ní přidal divoký vlk. A Martino, on ji v noci zahříval. Ona spala ve stanu a vlk ležel u ní a zahříval ji. A to ti teď vypráví jedna paní v 21. století. V době, kdy my bychom měli řešit nějaké strašné problémy, tak ona ti vypráví tento svůj svět, na který je naladěna a ve kterém je.

Martina: Já vím, že je pro ni asi nedůležité, jestli je to realita, nebo jestli je to její představa.

Jaroslav Dušek: Ne, to se jí děje. Ona z toho má fotky, má to natočené. Kamarádí s ní kuna. Ona

takhle prostě s kunou komunikuje.

Martina: S veverkami se natrápí.

Jaroslav Dušek: Veverky samozřejmě také. Veverky jsou jasné.

Martina: Myslím na návštěvy veverek. To se natrápí.

Jaroslav Dušek: To se natrápí. Tím chci říct, že v tomto 21. století je tady televize a média, a všechno to na nás chrlí nějaké informace, ale pro tuto paní je přednější realita reálná, nejreálnější, a to je les. A ona chodí do lesa, a tam se spojuje s duší lesa. Ona je veterinářka, takže se zvířaty pracuje od dětství. Její tatínek byl veterinář, takže psala domácí úkoly s hadem kolem krku, a tak. Říkala, že hadi dobře zahřívají a že měli doma stovky zvířat. Použila opravdu výraz stovky. Tatínek byl zřejmě dobrý veterinář, dobrý šílenec. A ona žije v této své realitě, o které napsala knížku, a to je její prioritní realita, ve které ona je. Ona z ní vyzařuje. Je nádherné si s ní povídat. Máš pocit, že právě přišla z pohádky.

Nebo si říkáš: „Co to je za osobu?“ A ona normálně zároveň prakticky léčí zvířata, pracovala v zoologické. Vyprávěla, jak měla úžasný zážitek s medvědicí. Jak se do ní zamilovala šimpanzice, takže ji pak nechtěla pouštět ven z výběhu, pořád chtěla, aby tam byla s ní jako velká kamarádka.

Já jsem se jí ptal, jestli ji za celou tu dobu nějaké zvíře poranilo. Ne. Jestli ji někdo kousnul? Ona říkala, jednou, když byla ještě hodně mladá, tak ji zavolali k nějakému psovi, který byl hodně ostrý, a že se ho báli i majitelé. Byl přivázan na řetězu, a ona, když toho psa viděla, tak jim říkala: „Tak mu dejte náhubek, a že udělá vyšetření. Oni mu dali náhubek, nebo košík. A ona k němu šla, jenže oni mu ten košík nezapnuli, takže ho shodil, a zahryzl se jí do ruky. A teď si představ, co ta osoba udělala. Zuřivý pes se jí zahryznul do ruky, a ona zůstala v klidu, nechala mu jen tak tu ruku, a vysvětlovala, že mu nepřišla vůbec ublížit, že ho jde vyšetřit. Takže on na ni jen tak koukal, a pak ji pustil.

A teď si představ, kolik lidí z nás by v takovou chvíli zachovalo klid, když se ti do ruky zakousne fakt zuřivý pes. Prostě už tě drží v hubě. Kdo z nás by dokázal zůstat v klidu a říct mu: „Hele, neblbni, to je omyl. Ty mě tady koušeš.“

A to je můj přístup ke všem těmto věcem, které se dějí. Když už mám dojem, že se mi někdo zakusuje do ruky, nebo že mě chce přidusit, tak já v tu chvíli zůstávám v klidu a jenom mu sděluji: „To je nějaký omyl. Došlo k omylu. Ty sis mě s někým spletl. Já vůbec nejsem tvůj nepřítel, vůbec.“

Martina: Jaroslave, já asi budu působit jako rušička.

Jaroslav Dušek: No, ruš.

Zachovat klid lze tak, že člověk dá přednost přítomnosti, nevytváří si představy o budoucnosti, a odloží první reakci na situaci, takže prohlédne, co se opravdu děje

Martina: Protože ty nás tak hezky zveš do svého světa, nebo světa lidí, které potkáváš, a já vlastně pořád vystrkuji tu realitu, nebo jakoby realitu. Ty jsi řekl: „Zachovávám klid.“ Já jsem chtěla říct, že ta paní má také natrénováno. Možná je to dáno i dědičně, že prostě už tatínek veterinář tak nějak uměl rozmlouvat s duší lesa, zvířat, a ona to dál rozpracovává. Ale jak to trénovat? Ty říkáš, že když na mě něco útočí, když mi chce ublížit člověk, nebo že mi chce ublížit pravděpodobně celá situace, která je teď ve společnosti, tak že zachováváš klid. No, a my děláme to, že propadáme strachu,

panikaříme, máme úzkosti, snažíme se připravit alespoň trošku na budoucnost, která se jeví jako předpokládatelná. Jak tedy natrénovat klid?

Jaroslav Dušek: Na to samozřejmě jsou přímo techniky, které by se daly nějak vyjmenovávat, ale dá se to shrnout do úplně jednoduchých vět. Jedna věc je, dát přednost přítomnosti před představami o budoucnosti. U přítomnosti zjistíš, že jsi živá. Jsi naživu, okolo spolupracují miliardy forem života, jinak by to nefungovalo, a vidíš tu spolupráci. Ta už je sama o sobě uklidňující, protože je famózní, je velkolepá. Takže věnovat se přítomnosti, nikoliv iluzivním představám.

Druhá: „Odložit svou reakci“. To je technika, kterou doporučuje třeba ve své knížce „Vychováváme děti a rosteme s nimi“ Naomi Aldort. Ona vyvinula techniku pro rodiče s dětmi, kdy dítě takzvaně zlobí, a rodič má nějakou výchovnou reakci typu: „Nech toho! Co to je?“ A ona doporučuje: „Nechte tu reakci proběhnout pouze v hlavě, a nevyjádřete ji navenek, a podívejte se, co to dítě dělá doopravdy. Co dělá doopravdy. Protože skoro vždycky zjistíte, že si dítě hraje. Prostě něco momentálně zkoumá.“ Nebo dokonce zjistíte, že ve chvíli, kdy rozlilo na podlaze mléko, a vás to rozzlobilo, tak vám ho neslo proto, aby vám udělalo radost. Prostě podívejte se, co se děje. A když tu první reakci – „To snad není možný!“ nebo „To si dělají legraci. To už je opravdu vrchol! Četli jste to? Je to možné? Četla jsi to, co tady zase ti hajzlové píší, ti naši politici?“ – odložíš, a díváš se, co dělají, tak zjistíš, že ti lidé jsou úplně zmatení.

Martina: Ale to mě neuklidňuje.

Jaroslav Dušek: Já vím, ale uklidnit tě to může, protože můžeš pochopit, že část těchto lidí vlastně neví, co dělá.

Martina: Já vím, ale tím že zasáhnou do života mého synečka. Že prostě...

Jaroslav Dušek: Ale proč?

Martina: Protože...

Jaroslav Dušek: V prostoru snění je velmi důležité, aby ty jsi snila svět, který je pro tebe dobrý.

Celý vesmír, ta rozechvělá bytost v nekonečném potenciálu možností reaguje už na předzáměr. V momentě, kdy se v tobě záměr teprve rodí, už ti ho splní. Už je to hotovo.

Martina: Kvantování?

Jaroslav Dušek: Neznám kvantování. Těmito metodami se nezabývám. Nebo vím, že to existuje, ale mně je to jedno, jednoduše řečeno. Přistoupíš-li na představu kvantového světa, který reaguje na pozorovatele, tak můžeš zjistit, připustit... Ale to je teďka... Ted' se pokouším sdělit něco, co je mi obtížně sdělitelné slovy, proto zpomaluji, a snažím se to říci co nejpomaleji, abychom se mohli do té představy trošku naladit. Představ si, že pozorovatel skutečně ovlivňuje to, co pozoruje, že je to propojené. A ted' si představ, že prostor, ve kterém jsi, který je ve skutečnosti pouze vlnění, vibrace, chvění, který my vnímáme jako nějaké určité formy, ale zároveň víme, že tady je spousta vlnění, které nevidíme vůbec, nějaké vysílání vlny, my je nevidíme, ale víme, že tu jsou. A pak jsou nějaké, které se zhmotňují do takových těch, jako jsi ty, stůl, tady je židle, já sedím na židli. Ano, zatím mě drží, vypadá to, že to není úplná iluze. To všechno funguje.

A ted' si představ, že to funguje proto, že ty to spoluvytváříš, že svět, celý vesmír, ta rozechvělá bytost v tom nekonečném potenciálu možností reaguje ne na tvůj myšlený, tvořený záměr, ale že

reaguje už na předzáměr. Ona reaguje v momentě, kdy se v tobě teprve rodí záměr – a ona už ti ho splní, už to vytvoří. Už to je. Už je to hotovo. Ty nemáš šanci si uvědomit, že jsi to právě spoluvytvořila. Ty máš dojem, že vidíš něco, co existuje. Je velmi těžké tam najít v sobě ten moment, uvědomit si, že to spoluvytváříš. A v momentě, kdy i pochopíš, že to tak opravdu je, tak se zdráháš potom tvořit světy a vesmíry a reality jakoby disharmonicky, protože jakmile je začneš tvořit, tak ony takové budou. Ta rychlost je tak obrovská, že to nemá zpoždění.

Martina: A řekni mi, kde je ta míra? Kde je míra toho, kdy, řekněme, reaguji na věci, které rozeznávám, a říkám si, že asi existují. Řeknu zase takový konkrétní, z tvých výšin primitivní příklad: Když vidím, že mám doma kotel na plyn, že možná plyn nebude, a začnu štípat dříví, protože mám naštěstí doma kamna, tak už vytvářím realitu, že plyn nebude? Anebo prostě štípu dřevo pro případ?

Jaroslav Dušek: Já bych ti doporučil se otužovat.

Martina: Já jsem byla ráno plavat v pěti stupních.

Jaroslav Dušek: No. To bych udělal jako první. Já bych jako první zkoumal, proč jsou všechna zvířata a tyto bytosti v pohodě. Proč je vůbec nezajímá zdražení elektřiny? Proč vlastně jim je jedno, že možná nepoteče plynovodem plyn. Jak je možné, že je tady planeta plná bytostí, kterých je ve výsledku mnohem víc než nás, kterým je to srdečně jedno. To, co my tvoříme jako obrovský problém a strach, představa, závislost na něčem, že něco... Jak to, že celé generace před námi žily bez toho? Jak to, že všichni v pohodě přežili? Ti, kteří přežili, myslím. Já vím, že někteří nepřežili, vím, že mnozí zemřeli, to je jasné. Toto je planeta, kde se žije v tomto modelu rození a umírání. A my jsme se dostali do fáze světa, kdy v podstatě bychom mohli žít nejkrásnější životy, jaké jsme kdy žili.

Děda nám vyprávěl, jak jako děti pracovaly ve stodole, mlátily cepy, co všechno musely zastat, a jak to bylo fakt tvrdý. A říkal: „Teď si žijete fakt krásně. Vy to máte dobrý.“ A my bychom mohli na této planetě žít velmi ladný život ve chvíli, kdybychom byli schopni spolupráce.

V mé představě, jak chápu tento vesmír, má každá situace, která vzniká, v sobě už obsaženo řešení. A já jenom poprosím, a dovolím vesmíru, aby mi toto řešení ukázal.

Martina: S kým?

Jaroslav Dušek: Všichni. Toto je tak založeno. Tento proud života, tento život, tento model existuje jako spolupráce všech forem. To tak je. Jakmile to začnou zkoumat badatelé, tak zkoumají mikroorganismy, pak to jede přes hmyz, přes kytky, a teď to všechno spolupracuje na mnoha různých záhadných úrovních, a díky této obrovské spolupráci se všechny formy života navzájem doplňují – duše lesa. Jsou si podporou, obživou navzájem, jak ona hezky píše. A toto všechno funguje.

A uprostřed tohoto fungujícího vesmíru je lidská mysl, založená na strachu a na iluzi nedostatku. Jedna z iluzí, jeden ze strachů, je strach z nedostatku, to máš pocit, jako že je nedostatek plynu, nebo že bude nedostatek nevíme čeho. Bude nedostatek něčeho, o čem si myslíš, že bez toho neumíš žít. A tato celá situace, která tady je, buď v člověku může vyvolat beznaděj, depresi – půjdete k psychiatrovi, bude jíst antidepresiva, nebo se hodně lidí sebevraždí. To je také pro ně řešení, že prostě odejdou, protože už si to nedovedou dál představit.

Já si vždycky vzpomenu na příklad majitele sítě betonárek v Německu, který se zasebevraždil skokem pod vlak, protože místo stovek miliard euro, díky chybě na burze, už měl jenom desítku miliard euro. A tento člověk se zasebevraždil, protože pro něj to šlo od stovky k desítce. On byl z pohledu ostatních lidí strašně bohatý, tento člověk neměl přeci žádný důvod k sebevraždě, a přesto

on to udělal, protože pro něj už to byla jízda, sjezd dolů. Byl to pekelný sjezd.

A tím chci říct, že je to věc relativní. Povídej lidem, kteří přežili koncentrační tábor, o tom, že se bojíš, že nebude plyn. Dokonce si ještě na Nový rok dovolím žert, černý humor. Bavil jsem se na jedné konferenci s Matějem Mináčem, což je veselý člověk, jehož někteří příbuzní přežili koncentrák, někteří ne. A to zjistíš, že skoro vždycky tito lidé přežili díky humoru. Že oni vždycky přežili díky určitému nadhledu. Že přežili tím, že žili pro ten den. A oni si tam na té konferenci na pokračování četli, prosím tě, román Feuchtwangera o koncentráku, který konkrétně, jsem zapomněl. Oni chtěli žít dál, aby věděli, jak to bude pokračovat, jak je to dál, jak to bude. To jsou jednoduché, úplně malinké způsoby, jak udržovat určitou zvědavost na život.

Já ti řeknu, proč jsem klidný.

Martina: Ty vždycky začneš, když vidíš, že se chci na něco zeptat.

Jaroslav Dušek: Já vím, že mluvím zdlouhavě a dlouho. Ale hele, proč jsem v těch situacích klidný: Protože v mé představě, tak, jak si spoluvytvářím a chápu tento vesmír, a tento svět, má jakákoliv situace, která vzniká, v sobě už zároveň obsaženo řešení. To řešení už tu je. Je hotovo. A můj svět je takový, že protože vím, že to řešení tu je, a já jenom poprosím, a dovolím vesmíru, aby mi toto řešení ukázal. Jsou to primitivní příklady. Ale když v tom potom žiješ, tak pochopíš, že tak je realita postavena.

Já jsem šel z té konference pěšky na vlak, a měl jsem nějaké tašky. Měl jsem toho hodně, ale říkal jsem si: „Pojeďu vlakem. Ty tašky unesu. To není problém“. Tak jsem šel, a v půlce cesty jsem si uvědomil, že jsem tam nechal v nabíječce modem. Tak jsem se vracel, a už mi běží hlavou – tím chci naznačit, v jakém asi vesmíru já se pohybuji – jak jdu zpátky, a říkám si: „Tak jestli jsem tam nechal modem, tak tam bude někdo, kdo mě odveze do Černošic. Protože jinak bych se tam nevracel, to by byla blbost. Proto mě to tam vrací, abych...“ Tak toto mě proběhlo hlavou.

A teď si představ, že já tam přijdu, a stojí tam na dvoře chlápek a říká mi: „Nepotřebujete někam odvézt?“ A já říkám „No, potřebuji do Černošic, ale...“ „No výborně. Já vás tam vezmu. Já jsem s vámi chtěl něco probrat. Víte? Tak aspoň bude čas povídat.“ A opravdu tam byl pán s dodávkou, se kterým jsem si povídal o kruzích v obilí, a o dalších věcech. A já vím, že to tak je.

Martina: A nestane se ti někdy, že se takhle vracíš, a přestože jsi v tomto světě, v tomto naladění, tak přijdeš, a někdo modem šlohl, a nikdo tam nečeká?

Jaroslav Dušek: Ne.

Martina: Nestane se ti to už?

Jaroslav Dušek: Nevím o tom, nebo nepamatuji si to. Někde jsem, a volá mi Iveta, manželka: „Prosím tě, vybila se baterka v autě. Nemůžu odjet. Někdo nechal rozsvícené světlýko.“ A já jí říkám: „Zůstaň v klidu. Zkus zavolat panu Červenému do autoservisu, jestli by si pro tu baterku zezdola přijeli. A oni pro ni přijedou. Buď ji vymění, nebo nabijí. Vždyť on je kousíček. To dopadne dobře.“ „Já vím, ale já jsem potřebovala odjet, a teď nemůžu.“ Volám jí za chvíli, no a co myslíš – už byl u auta soused s kabelem. Ale soused, kterého tam běžně nepotkáváme. Vidíme ho hodně málo, a zrovna tam nějak byl, a zrovna měl nabíjecí kabely, tak jí to připojil, nastartoval auto, a ona odjela. Baterka se dobila cestou. A já to znám hlavně z Peru. Kdykoliv se v Peru zašmodrchala situace, to znamená, když to vypadalo, že to bude horší, tak vždycky vzniklo něco lepšího. A já jsem se to naučil, zvykl jsem si na to. Já vím, že když je nouze nejvyšší, bývá pomoc nejbližší.

ZDROJ: Radio Universum